

SUMARI:

CRÒNICA LOCAL. — HIVERN: *Joan M. Guasch*. —
L' ELEGÍA DEL TAPER: *Miquel Roger i Crosa*. —
*: *Josep Alemany i Borràs*. — SOCIETAT «SAL-
VAMENTO DE NÁUFRAGOS»: *Fèlix Ribera i Ca-
bruja*. — SEPTEMBRE: *Josep Palomer, Pvre.* — DE
L' ESTRANGER. — SPORT. — PUBLICACIONS REBU-
DES. — MOVIMENT DEL PORT. — OPERACIONS DE
LA CAIXA D'ESTALVIS. — ESTACIÓ PLUVIOMÈTRI-
CA. — REGISTRE CIVIL.

Crònica local

Hem de rectificar la nova referent al robo insignificant en la botiga d'en Manel Fernández. El lladre fou pres, i el diner, recuperat, lo qual honora el distingit servei de policia. Aquest servei és ara regit per en Josep Gènova.

Ja no podem dir que no hem vist còmics en tot l'any. Nombrosa compa-nyia, amb destí a Filipines, embarcada en el *Sevilla*, aprofita l'estada en nos- tra població per a visitar-la, escampant-hi ratxa festosa. De si hi ha en la tro- pa artística bellesaes femenils, poden donar-ne raó molts de curiosos.

Després del passatge dels còmics, les comares surten a les portes, encu- riosides pel dringar de cascabells. Es un andari.

La Junta del Patronat de l'Hospital celebra reunió. El distingit comerciant en Josep Tauler, secundat pel rector Mn. Tomàs Aumallé i per l'alcalde n'E- mili Pagés, proposa l'excel·lent idea de fundar a Palamós un Asil de vells. Per unanimitat, s'acorda que la Comissió Gestora sigui formada dels senyors no-

menats. Anc que de moment, no sigui factible l'obra caritativa a causa de la crisi, cal ormejar els preparatius amb el fi de realitzar-la amb rapidesa, una volta s'esvaeixi la turbonada econòmica.

Felicitem a l'amic en Josep Tauler per l'impuls imparable que dona a les obres filantròpiques. Ell promogué la reforma a l'Hospital, encarregant-se de l'agre feina de desembutxacar diners; més el resultat prodigiós comprovà que eren molts els disposats a cedir importants donatius i que sols esperaven el senyal d'unió. Actualment, l'Hospital enalteix la vila. La volior de metges, devallada amb motiu de l'Assamblea científica, aquí tinguda, ne diu grans lloances. Important és l'Assamblea. Presideix el Dr. Pasqual i individus de la Junta. El Dr. Josep C. Conill de Lloret llegeix un treball de molta experiència sobre el «Tractament moral de les psico-neurosis», recollint molts d'aplaudiments. La gran obra de la Mancomunitat trascendeix a tots els ordres. Els assembleïstes acorden demanar al Consell General l'instal·lació d'un bon manicomí, i, al propi temps, felicitar-lo pels treballs profitosos que ja ha acomplit. Paraules d'admiració tenen els doctors pel saló regi del Consistori Municipal, on se reuneixen; per la badia esplèndida; per les grans fàbriques. Restaurats a bastament a la fonda Trías, brinden amb tons calurosos d'amistat.

A Palamós el nombre de metges ha augmentat a compàs de la creixença. Tres n'hi havien vint anys enrera i ara n'hi han set, incloent-hi el de Sant Antoni i el de Sant Joan. La característica de la majoria és la mengala.

Torna a venir l'ex-president del Congrés, senyor Villanueva.

El senyor Arolas, regidor barceloní, ha comprat un solar a la Fosca per a construir-hi un xalet. Els estiuejants del Jeroglífic comencen de marxar.

Els veïns de Sant Antoni celebren la festa major el diumenge, dia 5. Puja al cadafalc la cobla «La Principal» de Palamós. Gran gentada.

Els infants engeguen grues.

Tothom fa festa el dia de la festivitat de Nostra Senyora. En el col·legi dels Germans de la Doctrina Cristiana s'inaugura amb lluïment la capella regalada per en Ramón Reig.

Un jorn de gargal, la xemeneia de la fàbrica, dita «El Convent», llença una cernija tan espessa que ennegreix el mercat i moltes bugades.

L'Ajuntament acorda subscriure's per 25 pessetes a l'erecció del monument a en Pi i Margall. Deixen els agutzils, a cada casa, la fulla d'inscripció dels qui han de posseir cèdula.

Celebra reunió la «Societat de Socors Mutus».

Marxa a Amèrica el senyor Guimeraes, un dels gerents de la CORCHERA, i, a Londres, la família d'en Josep Tauler.

—Que me'n diu d'això de Mègic?, pregunten a uns joves qui n'arriben, els qui es recorden de l'obra «Si us plau per força».

El treball sembla que s'activa. Aumenta a casa en Martí Montaner i C.^a A la fàbrica de n'Isaac Matas es treballa dia i nit.

El cònsul general d'Alemanya visita el Jeroglífic.

Diguérem, al començ de l'anyada, que una de les coses invariables era l'entrenament dels futbolistes. Fent quedar malament a nosaltres, no han quedat gaire bé ells a Gironà, si bé és veritat que els gironins se valgueren d'armes barcelonines per a triomfar. No han tingut, doncs, cap desmèrit els nostres jugadors.

Reb la Junta de Sanitat instruccions per lo que atany a Gibraltar.

Arriba un barco carregat d'adoquins del Port de la Selva, per a pavimentar l'escollera comercial.

Es trobada en mar una ampolla amb una carta i dues flors, record d'una dona qui es llençà al mar a Mallorca el 13 de Juny. La carta va adreçada a sa germana.

L'exposició de puntes a casa na Dolors Torroella atrau molts d'admiradors.

Molta de gent a St. Joan i a Vall-llobrega amb motiu de la festa major. En ambdós punts toca la reputada cobla «La Principal» de Palamós.

Encalla a La Escala el vapor italià «S. Gjorgio» i el vapor «Antonia» al Cap de Creus.

A partir del primer d'Octubre la Companyia del Tramvia expendirà bitllets d'anada i tornada a totes les estacions.

Des de la mateixa data, l'Orfeó «Aucellada» tindrà el domicili social a la Plaça del Forn. Se proposa treballar de ferm.

El vapor «Herm» porta 11.000 fardos per a la «Corchera».

La primera comunió de na Carmé Costa, filla de nostre amic en Josep, Administrador de l'Aduana, mos ofereix l'avinentsa de poder sentir belles melòdies religioses, admirablement cantades per la senyoreta Emilia Costa de Barcelona.

Amb goig és sabuda la nova de que el notari en Josep Bellido, reingressa a la vida palamosina. Amb tal motiu, ha rebuda una missiva d'homenatge cordial.

Poc s'interessa per la *res publica* qui no hagi llegit els substanciosos articles d'en Cambó. Es de notar i de lloar el caràcter dels grans polítics catalans qui sols parlen quan no poden sostenir el silenci.

L'anunci d'un gran aconteixement artístic refà i enjoia els aficionats a l'art.

Temporal en mar. Pluja en terra. Un pescador pren mal a l'escollera a causa de les onades; altre, cau a l'aigua. La gent s'encataua no gosant disfrutar de la bellesa del pleniluni. Fineixen les sardanes al Passeig del Port. Surten al carrer les castanyeres. La platja de la Fosca queda deserta. S'obren les portes de la redayera.

Hivern

Al hivern quan tot s'acluca
i el teu jardí emmalalteix
sé d'un arbre que es glateix
per posar-se la perruca.
—Vell galàn! el fret avança! —
jo li dic ; i ell, —tant se val!
som al temps de Carnaval
que és el temps d'anà a la dança. —
Nit d'amor... Passan ventades
bojament escabellades...
El vell riu, mig mort de fret.
Fret d'hivern! Trista rialla!
I li posen la mortalla
tot ballant el minuet.

JOAN M.ª GUASCH.
Mestre en Gai Saber.

L'elegia del taper

(Continuació).

VI

Dels esdeveniments, qui, en el decurs de quatre anys, afectaren la família Romada, van en primer terme les cerimònies de la primera comunió de la fillada. En Felip va tornar a entrar a l'església, però escorregut i nerviós, com si hagués de rebre'n vergonyosa reconvenió. Hardit en el carrer, acompanyà, gojós, cada vegada, la legió de combregants, qui, amb esclat de música parcimoniosa, anaven amb professó a l'església de l'Hospital a visitar la Mare de Deu dels Dolors.

Igual qui si es tractés d'un parent molt estimat, en Felip va trastornar-se, en gran manera, amb la mort de la mare d'en Falet. Ell hagué d'assistir-la, dia i nit, en compliment del compromís d'amistat. L'emigrant, en vies de realitzar el somni heroic, ja viatjava per tot Europa, i açò fou causa que sa pobre mare, en llit d'agonia clamés inútil i tristament, per a veure'l i abraçar-lo.

Els canvis que, a mesura de temps s'esdevenien eren gairebé insensibles, per lo naturals i esperats. Na Rita i n'Aurora començaren de figurar com aprenentes de modista; en Tomàs, ja bon taper, assatjava el treball de carrador assegut, a estones, en un tinar de la fàbrica amb quatre caps i puntes.

Més en l'indústria grans novitats s'acompliren. Amb traces, a la primeria, de provatura insignificant, va començar la fabricació de discs.

—Això no pot anar bé de cap manera!

Aleshores pla que hauríem begut oli! Compta, d'un tap fer-ne cinc o sis!

—I no pot pas anar bé, cridava en Romada.

—M'han dit que no ho diguessis gaire fort! Si per' tapar xampany ara fan taps de ses palies...

Un renec trencà la frase.

—Ses afegits vós dir?

—Que afegits! De ses palies en fan una massa, hi posen una rodalanya a sobre i aquella cosa que allò no és tap...

Aquí altre renec.

—... diu que és lo millor que hi ha.

—Ara mateix taparan amb sòles i no amb taps!

De cop i volta, l'increment dels discs fou extraordinari. A Palamós va instal·lar-se'n gran fàbrica, i si la novitat, en boga al Nord Amèrica escursà la feina en mols de pobles empordanesos, per a la vilà costanera representà un avenç considerable. Tal innovació, la marxa progressiva de les altres grans fàbriques i l'obra del port en construcció, contribuïren a que la vila s'estufés, ràpidament, com l'escuma, en forma que arribava a esser desconeguda del foraster qui deixava passar alguns anys sens visitar-la. Però al costat del progrés qui soperbament anava generant-se, els pobres tapers veïen cernir-se l'horitzó de tots cantons.

—Noi, digué en Felip a son fill, rebot s'estoix i no't moguis d'es tinar.

Quinze anys comptava en Jaume i ja era homenat i fort. Aprenent encara de carrador, va presentar-se a una de les fàbriques grans, i allí fou admès i allí s'arrelà com pi de bona llei.

Semblà que pressentia la desfeta propera en Romada, car, poc temps després, els senyors Boadella despatxaren tots els tapers, al·legant el perjudici produït pels discs i la rara circumstància de trobar a Portugal i a Andalusia taps a millors condicions que no pas els resultants de llur manufactura.

—A la fi hi hem arribat!, barbotejà en Felip amb veu ronca, rebotent sobre la taula la setmanada.

—Que vós dir?, feu na Mari-Agna.

—M'han despatxat.

—I això?

A mi i a tots els altres!

Les dues noies deixaren la roba que cosien per a mirar fitament la dolor de llur pare.

—Massa raó tenia en Claudi! La crisi ha vingut ¡mal llamp! com una bruija, amagada sota la capa de riquesa i de progrés. Mai Palamós havia anat

tan bé com ara, i ara tinc de passar jo es calvari? On tinc d'anar a demanar feina si ara mateix no hi ha a la vila una fàbrica que tingui un taper?

Desseguida acudí na Mari-Agna en valença del pobre d'esperit.

I els companys que pensen fer?

—En Presas m'ha dit que dilluns iria a Palafrugell i a Sant Feliu.

—I dôs segueix-lo, sant cristià.

—Sembla mentida que un fill de Palamós hagi d'anar a demanar a fóra!

Tot mirant el troç d'escollera ja construït i l'esquinsament de la muntanya del Castell, on solfa badar cada jorn, se digué aclaparat:

—No es ben trist que hagi d'abandonar sa meua terra en es temps millor?

Ans de pelegrinar tristament en questa de feina. acudí a en Claudi, l'antic amo tan preat.

—Ai, noil, li contestà. Si vós, ja ho miraré, però estàn tan malament ses coses per vosatros!

Hagué de fer el pelegrinatge en Felip de bracet amb en Presas, més no fou pas tan engoixós com ell se creia, que tant a Sant Feliu com a Palafrugell subsistia encara un exèrcit de tapers, forta i brava reserva per a sostenir la senyera.

Ambdós companys trobaren feina a Sant Feliu, i ja el dimecres, l'ordinari lligava a la tartana dues cadires de taper. Cada dissabte a hora de sopar, arribava en Felip, mateix que si arribés de llarg viatge, i a Sant Feliu solfa pujar a la muntanya de Sant Telm, per a veure sa vila adorada.

L'enyorança i la pesadesa del viatge semanal induïren els dos companys inseparables a fer una provatura d'independència, que si no era emocionant pel risc ho era per l'exaltament. Comprometent-se a laborar com abelles, com a germans juntaren llurs estalvis, per tal de constituir-se en comerciants picotillers. Compraren amb molta de por una partida de carracs, operació qui els reportà, a més del jornal, un bon benefici.

L'alegría de guanyar diners en el terror patri va manifestar-se en els tiberis del sant dilluns.

La preponderancia de la mà femenil en la fabricació de discs posà en comoció totes les dones humils de la vila. Podia desaparèixer de les cases la polidesa, però l'ingrés pecuniari era tal, que semblava que els pobres venien rics.

Tot i que moltes companyes parlaren a na Mari-Agna de lo bé que estaven en la fàbrica i de lo molt que representava llur guany per a la família, mai no va sentir la cobejança d'un punyat de pessetes setmanals. L'abandó de les tasques de la llar i del coixí de puntaire per a remenar taps i respirar-ne la pols nociva, era descens inimaginat i abdicació de finesa.

La fallida de l'expedidor a qui venien taps en Romada i en Presas causà la tómbarella de la benança.

Desesperat, en Felip cridava:

—Jo em mataré! No serveixo per 'res. Som un negat!

—No't desesperis. Tot s'arreglarà.

—Peró com?

—Molt senzill: anant sa noia gran i jo a la fàbrica.

En Felip esguardà l'esposa amb ulls esbatanats. Queien en son pensament les recordances de la joventut i de les passejades nupcials, tot el temps venturós que, essent obrers, podien ostentar senyoria. La poli da mestressa volia abandonar la llar i la labor de fada per a sumar-se amb la gernació d'obriers on no més sentiria renecs!

—Tu i sa noia a la fàbrica? I jo, i jo? Aon? A casa com una dòna, eh? Aixís s'ha de veure el millor taper de Palamós?

Estirant-se els cabells i removent-se com fera ferida, no sabia si plorar o renegar.

MIQUEL ROGER I CROSA.

(Seguirà).

* * *

Amoixa el meu cor,

ma enamorada:

ara com ara

podem fruir encara

el nostre dolç amor.

Encara els matins de primavera

al sortir per la prada,

veiem l'enamorada

parella d'aucellets saltant per l'era.

Encar estén son vol la fantasia

i gaudeix la sortida

del sol que dona vida....

encara el cor sent, ma dolça aimia.

Estima'm, amor meu:

ara com ara

podem fruir encara

delícies i plaers d'aquest món breu.

Encara amb tot i el sol ser a la posta

i el cor ple de tristura

tenim l'ànima pura....

encara entre la brosta

del camí del no rès que ja s'acosta

podem trobar-hi el pler i la ventura.

Estima'm, bella amor....

El fret de la tardor

no ha deixat apagades les guspires....

¿No veus? tu encar sospires....

no s'és tornat masell el nostre cor.

JOSEP ALEMANY I BORRAS.

Societat " Salvamento de Naufragos "

Fins a l'any 1880 no teníem a Espanya una institució dedicada exclusivament al salvament de nàufregs: solament en dos o tres parts del Cantàbric alguns entusiastes per les coses de mar, portats de l'afany de minvar les desgràcies que tots els anys les galernes i temporals causen en aquelles perilloses costes, havien fundat i sostenien juntes d'auxili amb material necessari amb que ajudar els salvaments que sovint se fan. La marina d'aquelles províncies, més avesada que la de les altres a recórrer les mars del Nort, importava de les nacions marítimes una faç de la caritat que no conèxiem més que per diaris i revistes i posava la primera pedra de l'hermosa obra d'amor i desprendiment.

Tothom sab en qué consisteix un salvament: tots hem vist com uns germans exposen i fins donen la vida per a arrencar al mar la d'altres germans, però, moltes vegades, la major part, se necessiten mitjans d'auxili, preparatius, comptar amb la manera de disminuir el perill i fer sempre que no resulti estèril el sacrifici. Aquest és el fi que té en nosaltres la Societat Espanyola de Salvament de Nàufregs.

Crec que tots els palamosins la coneixen i no ignoren com funciona i com se nodreix. Seràn, doncs, solament com un petit preàmbul les notícies que en donaré, abans de fer l'historieta de la Junta i Estació de Palamós, que per a aquesta Revista tinc encàrrec d'escriure.

Un humil oficial del Dipòsit Hidrogràfic, l'il·lm. senyor D. Martí Ferreiro, (q. e. p. d.) fou el fundador de la Societat a Espanya l'any 1880. Amb un treball i perseverància grans obtingué l'ajut de patricis distingits, fins a obtenir-lo del Govern i fins a lograr que S. M. el Rei fos el primer Soci Protector. Se constituí una Junta Central a Madrid i, successivament, se constituïren les Locals en tots els ports i punts de la costa on se trobessin persones desitjoses d'ajudar a llur sosteniment. La Central remet els diners i material necessari a les Locals. La petita recaudació no basta en totes elles, fora de dues o tres, per a sostenir-se, i les juntes Locals sols se veuen obligades a rendir comptes de l'inversió de les entrades, essent, en lo demés, completament autònomes per a administrar-se i invertir les seves entrades particulars, dintre els Estatuts i Reglament de la Societat.

Viu dels donatius i caritats que recull i d'una esmigrolada subvenció que, cada any, li regategen els ministeris de Marina i de Foment. Funcionen, actualment, a Espanya, 50 Juntes. Hi han socis de Mèrit, Protectors, Fundadors, Subscriptors i Donadors. Des de la seva fundació han sigut salvades directament amb material de la Societat, 1.408 persones i ha premiat el salvament d'altres 9.585; els bots i llença-caps de la Societat han socorregut 103 barcos:

s'han recompensat aquests salvaments amb 10 medalles d'or, 676 de plata, 1.931 de bronze i amb 112.030 pessetes.

Les medalles se concedeixen tenint en compte el mèrit de l'acte i mai el de la categoria de la persona. Així és que tenim Almiralls amb medalla de bronze i humils pescadors amb medalla d'or.

A més dels premis indicats, la Societat senyala pensions vitalícies als tripulants qui s'inutilitzin en el servei i passa renda a les viudes orfes que deixin, com també a les viudes dels patrons qui morin tenint certs anys de servei. Entre les fundacions que per a sostenir aquest rengle i altres premis especials compta la Societat, no pot cap espanyol agrair oblidar les varies que té fetes a aquest fi el filàntrop francès Mr. Emile Robin, qui, amb un desinterès gran per a l'obra de salvament, distingeix la Societat Espanyola amb una generositat digna de lloança.

* * *

El dia 13 d'Abril de 1884 tingué lloc en el saló de sessions de l'Ajuntament de Palamós, presidida per l'Alcalde D. Rafel Vilar, una reunió de varis amics cridats pel Sr. Comandant de Marina d'aquesta provincia D. August Jimènez Loira, (1) a fi i efecte de posar-se d'acord per a fondar una Junta i Estació en aquest port. L'idea fou ben rebuda. Se nomenà la Junta i s'obrí una subscripció per a son sosteniment. La primera Junta fou com segueix: President, n'Eussebi Matas i Gamirà; Vice-President, en Martí Roger i Aymerich; Vocals, en Ramón Casanovas i Matas, en Joan March i Calvet, n'August Pagès i Ortey; Tresorer, en Josep Artigas i Bohera; Secretari, en Salvador Bonet i Jordi.

Aquell any, la Junta tingué una recaudació de 1.758 pessetes de 2 socis protectors, 21 fundadors, 139 subscriptors i 21 donadors.

En 30 anys han passat varies Junes, renovant-se unes vegades per complet, i altres en part.

El dia 11 de Septiembre de 1886, per mort de n'Eussebi Matas passà a President en Martí Roger, i a Vice-President n'August Pagès. El 26 del mateix mes fou nomenat Secretari en Ramón Camplà, per renunciar del senyor Bonet.

El 28 de Novembre de 1887 se constituí una nova Junta, de la que fou President en Fèlix Ribera i Secretari en Joan Cama i Botet, essent reemplaçat aquest últim per en Joan Mauri el 1.er de Janer de 1890 i per en Francesc Marull a 11 de Febrer de 1892, i el primer per en Domènec Deulofeu i Plana el 12 de Janer de 1891.

(1) Durant el temps que el Sr. Jimènez fou Comandant de Marina de Palamós, portat de son entusiasme per la naixent Societat, de la qual més tard fou Inspector General, treballà i portà a cap la creació de la Junes de La Selva, Cadaqués, Rosas, La Escala i Sant Feliu de Guixols, que en aquella època, com se sab, foren Districtes de la Provincia Marítima de Palamós.

Per reorganització de la Junta, el dia 2 de Maig de 1895 fou reelegit President en Fèlix Ribera, qui continuà desempenyant el càrrec, havent desempenyat la Secretaria durant aquests anys en Florenci Cabarrocas fins a febrer de 1896, reemplaçant-lo en Josep Bellido i a aquest, l'actual, en Josep Rocas.

Actualment, a més del President i Secretari nomenats, formen part de la Junta en Gaspar Matas, Vice-president; en Pere Plaja, Tresorer; i Vocals n'Ildefons Camós, en Martí Roger, n'Huch Sanner i en Josep Bardera, i com delegat a Palafrugell i a Calella n'Edmón Genís, qui succeí en el càrrec al seu pare en Josep, qui l'ostentava de molts anys.

Comptà la Junta, per l'any 1914, amb 1 soci protector, 4 fundadors, 92 subscriptors i 109 donadors. Tingué 778'55 pessetes d'ingressos per 880'95 pessetes de gastos.

PATRONS.—El 29 de Desembre de 1854 fou nomenat patró del bot en Josep Barnach i sota-patró en Marià Estarit. El primer renuncià, a favor de la Societat, sòu i gratificació, per lo que se li donà un vot de gracies.

Per renúncia del càrrec de patró que feu el senyor Barnach, per motius de salut, fou ascendit a patró en Marià Estarit el 25 d'Agost de 1891 i a sota-patró el tripulant Josep Ribot el 30 Juny de 1892.

El 21 d'Octubre de 1908 fou nomenat patró en Feliu Ventura i Trenchs i sota-patró en Sebastià Collell. Per mort del primer, ocupà aquell càrrec des de 4 d'Octubre de 1910, l'actual, en Pere Gutiérrez i Campillà, capità de la marina mercant.

MATERIAL.—El primer bot salva-vides que la Central remeté a aquesta Junta s'anomenà *Victoria* i prestà servei fins a Febrer de 1905, que fou substituït per l'*Almirantè Pavia*, de nova construcció. A proposta de la Junta fou canviat el nom pel de *Julio González Hontoria* el dia 4 d'Octubre de 1910 com a record de l'heròic marí, qui fou nostre President d'Honor.

LLENÇA-CAPS SPANDAU.—El rebé la Junta, de la Central, el 19 de Febrer de 1887, procedent de la Real Pirotècnica de Spandau.

La primera estació se construí en lo que avui és plaça de G. Hontoria i costà 7.646 pessetes; destruïda per l'aigat en 1908, la Junta obtingué una subvenció de 6.600 pessetes de la Central i construí l'actual en la Catifa. El preu de cost, junt amb el varader, fou de 8.135 pessetes.

Pot calcular-se, doncs, que entre edificis, material i premis, aquesta Junta, des de la seva creació, ha estat subvencionada per la Central amb uns deu mil duros.

SALVAMENTS I PREMIS.—4 d'Agost de 1884. Dues senyores que es negaven en la platja de la Fosca i foren salvades pels guarda-civils en Salvador Isern i Joanals i n'Elías Hernández, qui foren premiats amb 125 pessetes cada ú, donant-se un vot de gracies al caporal según del mateix-cos en Josep

Suñé i Vila, al carrabiner n'Antoni Negre i Negre i al veí d'aquesta vila en Josep Crosa per haver ajudat al salvament.

Abril de 1886. Tripulació i passatgers del vapor *Chelif*. El bot de l'estació ajudà a desembarcar els passatgers i tripulants d'aquest barco francès, encallat en la Llosa de fòra.

13 de juliol de 1886. Un noi que caigué al mar sota el Padró, pres d'un atac epilèptic i fou salvat per un altre noi, anomenat Miquel Tauler, a qui se recompensà amb el present d'un vestit, interí se tramitava l'expedient pel que la Central li concedí Medalla de Plata.

11 de Febrer de 1887. Aussili a la pollacra-goleta «Venturita», la tripulació de la qual abandonà el barco en la badia a causa d'un temporal, essent recollida pel nostre bot salva-vides.

16 de Janer de 1888. Aussili al pailebot francès *Alphonse & Marie*, que va estar a punt de perdres en les roques de Monastir. Li fou desembarcada la gent.

Març de 1891. Pollacra italiana *Sorina*. Entrà aquest barco amb el timó romput i fondejà en mig de les romponents. La brigada i gent voluntaria logrà amarrar-lo dintre el port.

Salvament el dia 21 de Deçembre de 1891 amb el bot salva-vides del patró i set mariners del pailebot «Providencia» a punt de perdres en les romponents de la platja. Per aquest acte foren premiats amb Medalla de bronze el patró del bot Marià Estarit, el contramestre del canoner *Diligente* Marià Castellar, i els mariners Joan Mauri i Agustí Busquets i quinze pessetes en metàl·lic a deu tripulants.

Janer de 1895. Salvament de nou tripulants del bergantí danès *Dronning Louise*. Aquest és sens dubte el treball més gran de nostra estació que pogué arrencar de la mort, per mitjà del llença caps, tota una tripulació després de provar inútilment de fer-ho amb el bot i llanxes. Per aquest fet el Concell donà les següents recompenses:

Medalles de plata de cooperació al President de la Junta en Domènec Deulofeu, a n'Antoni Rizo, Comandant del canoner *Diligente*, a l'Ajudant de Marina n'Aciscle Benabal i a l'Alcalde n'Alfons Camós.

Medalla de bronze de premi a en Marià Estarit, en Martí Esteva, en Joaquim Lòpez, en Vicens Cama, en Martí Carles, en Daniel Comí, en Francisco Presas, n'Andreu Pellicer, en Joan Saló, en Vicens Lòpez i en Marià Mata.

Vinticinco pessetes a n'en Pere Saló, qui feu donació de deu, per a fins benèfics.

FÈLIX RIBERA I CABRUJA.

(Acabarà.)

Septembre

A l'amic Josep Ferrer i Ferrer.

« caput
Autumnus arvis extulit. »
(HORACI. «EPODON»).

Trescant pels camps, esperançat de viure
m'ha sobtat la Tardor tot just vinguda
forta i formosa, somrient ufana,
la testa coronada amb dolces pomes.

I ella m'ha dut pel mig dels ceps xamosos
esgotimant el dolç raïm que penja
de les serments verdoses i nervudes
que el pas pertorben en l'espessa vinya.

I ella m'ha dut pel troç de bona terra
sots l'ombra generosa d'altius arbres
on les branques se torcen i entrelliguen
al pes feixuc de l'abundosa fruita.

I ella m'ha dat els capvesprals oratges
per a gorir mon cos laçat del dia;
i m'ha ensenyat les tebies nuvolades
amb sos mil tons, rosats, rogencs i foscos.

I ella, com goja de les selves fresques,
m'ha acaronat suau la testa mustia,
i als llavis m'ha acostat l'auria copa
escumejanta i plena de dolç nèctar.

· · · · ·
¡Que Déu t'ho pac, o salvadora amiga!
Tu m'has deixat exuberant de força.
Tu m'has donat el goig de la bellesa.
¡O feconda Tardor, beneita sies!

Arenys de Mar.

MOSSEN JOSEP PALOMER.

De l'estranger.

No tenim pas bones notícies de la collita de vi de Champagne. La sequedat pogué aturar l'extensió menaçant del mildiu del raïm, emperò, no pogué, desgraciadament, aturar el desenrotlllo extraordinari del cochylis, les destrocetes del qual han sigut considerables. No podem tenir cap informe precís per l'evaluació de la collita xampanyesa, que s'havia anonciat molt abundant; s'havia parlat de 500 i fins de 600 mil hectòlitres; ni de molt no cal comptar sobre semblants xifres; com ja hem dit, si el mildiu no feu pas gran mal, l'oïdium, al qual ja no s'estava més acostumat, causà més destroces. El major mal, emperò, és degut a la cochylis, la segona generació de la qual destruí a dotzenes de milers d'hectòlitres dels millors *crus* i molt particularment en les vinyes de raïms blancs.

Ademés de tot això s'ha hagut de lluitar amb la manca de personal que les circumstàncies no han permès trobar en la regió, car l'heroic coratge de les dones no ha pogut fer certs treballs com els de transport, premsar, etc. Una de les majors dificultats és també la manca d'estiva i els vehicles no són tampoc en nombre suficient per a fer el transport dels raïms i del vi.

La qualitat del vi és la d'una anyada normal, sense modificació ben important de graus i d'aciditat, en comparació amb una anyada mitjana.

*
* *

La gran qüestió ha sigut fins ara, l'endevinar el lloc que les tres nacions dels Balcans, Rumania, Bulgària i Grècia, fins avui encara no participants en la desastrosa guerra europea, pendrien en l'esdevenir: si es decantarien a favor o contra els dos imperis centrals o si restarien en la neutralitat observada fins ara. Aquesta important qüestió ha sigut en el darrer temps enredada i diferida per nombrosos incidents accessoris, d'aital manera, que la solució dona obertament la més gran inquietut als estats interessats, perquè s'és transformada en una crisi, en la qual el factor més important no és pas l'intervenció en la guerra a favor d'aquest o de l'altre costat, sinó per a dir-ho ben clarament, la guerra o la pau, en els mateixos Balcans. Aital com estan les coses, pendre una part activa un dels estats esmentats a favor dels aliats, sembla que no és possible sense que la dissimulada rivalitat entre els estats dels Balcans porti un rompiment amb els altres. L'idea d'una nova lliga balcànica, que unís tots els estats del Balcans, per a entrar al camp dels aliats, se considera irrealitzable.

I això sembla és devingut precisament a causa de l'activitat mateixa de la diplomàcia de l'*Entente*, la qual assolí portar l'oposició entre els mateixos estats dels Balcans, d'aital manera, que un rompiment semblava inevitable. Amb la despreocupació que els aliats volen disposar dels territoris de cada estat, amb la pretensió injusta que cerquen per tots els medis de modificar les fronteres entre aquets estats, no més per a assegurar-se la possibilitat d'una ajuda d'aquest costat i la complerta seguretat amb la qual prometen una indemnització, de la qual encara no disposen, han dut solament a aquí pretensions i allí a reclamacions, que fan impossible als ulls de tothom una vera unió dels estats dels Balcans.

L'ignorància de com la cosa pot desenrotllar-se en els Balcans no pot durar gaire més. Sembla que Rumania, per motius financers i polítics, no pot entendre's, ni fer certes concessions a les potències centrals; Sèrbia i Grècia han refusat acceptar les proposicions de la quàdruple Entente, que tenien per objecte afavorir Bulgària amb una part de llurs territoris, lo que ha portat la Bulgària a extremar ses pretensions. Els interessos de Sèrbia són oposats als d'Itàlia en l'Adriàtic. D'un altre costat, se diu que un acord entre Bulgària i Turquia ha tingut lloc.

Que els plans dels aliats d'establir una unió de mires en els Balcans són extremadament difícils, no es pot negar; i, en fi, cal confessar també, que com més la reculada i les perdues dels Russos s'accentúen, més desapareixen les darreres esperances que pot tenir la quàdruple Entente sobre els Balcans.

*
* *

La coneixença de l'opinió d'una part de la premsa estrangera sobre el recent discurs del canceller de l'imperi alemany no ens arribà prou a temps per a poder dar-ne compte als nostres llegidors en el nombre anterior. Ho fem avui perquè creiem ofereix un viu interès conèixer lo que els amics, els neutrals i els enemics, pensen de lo dit per la primera figura del govern alemany.

El «Nya Dagligt Allehanda» de Stockolm escriu: Nosaltres suecs devem sentir-nos satisfets del discurs del canceller de l'imperi. Les paraules destrueixen overtament els rumors, que Alemanya desitja una pau per separat amb Rússia a la qual ofería les millors condicions. A Alemanya i a Rússia hi ha elements per als quals la llibertat de la petita Suecia no representa res. Desitgem que el nostre esdevenir quedi lliure de la pressió de l'ombra russa; les paraules del canceller de l'imperi i les victòries alemanyes donen le millor garantia a les nostres esperances.

La «Westminster Gazette» acusa En Bethmann Hollweg de l'intencionada alteració del discurs de n'Edward Grey del començament d'Agost. Dóna la seguretat que Anglaterra resta sobradament instruída sobre els documents belgues i llur falsificació pels alemanys.

La «Pall Mall Gazette» escriu: «Deixem al criteri dels neutrals el judicar si els convé la pau. que segons les paraules del canceller de l'imperi, obriria el camí del lliure desenrotlló de la cultura per tots els pobles: deixem la paraula als petits pobles per a dir-nos ara, si veuen que Anglaterra i sos aliats fan la guerra per llur llibertat i per la llibertat de la civilització».

El «Daily Mail» escriu sobre el discurs del canceller: La moral és clara, es dir, que cada batalla que Rússia perd, recau damunt de nosaltres. En les actuals circumstancies, que Rússia sembla debilitar-se cada dia més, munta més la corrent de l'odi alemany contra Anglaterra. Tan aviat com els alemanys se considerin prou preparats, se girarà contra el front occidental, amb la convicció que, aleshores, lluitaràn contra el veritable perillós enemic.

El «Temps» sosté, que el tó enèrgic del nou discurs prova que el govern alemany, d'acord amb una gran part de l'opinió pública, porta l'intenció de fer una política de conquesta. Ses intencions són, per ara, no més teòriques i solament després de la victòria podrien ésser una realitat. L'actitut del govern i del parlament alemany no inquieta la França. No més pot enfortir el propòsit dels aliats, de donar a l'enemic alemany el càstig merescut.

La «Neuen Zuercher Nachrichten» escriu, a propòsit del discurs d'En Bethmann Hollweg: «El discurs del canceller de l'imperi alemany fou el d'un poderós, d'un vencedor, emperò, d'un discret i justificat vencedor, qui arranja comptes, de nou, amb l'enemic. Sobre la qüestió de la culpa de la guerra ja no hi pot haver-hi cap més sofisme, i vindrà una forta pau plena de bones promeses.

Sport

Foot-Ball

Tal com anonciavem en el nombre anterior, el «Palamós F. C.» fou a celebrar el dia 5 del passat, un partit amistós (?) amb el «Strong» (?) de Girona.

En aquest partit, que fou presenciat per nombrós públic, el «Palamós» sofrí un petit entrebanc en sa carrera; i aquest fou, el sortir-ne victoriós de la lluita el «Strong», per 6 goals a 1 dels palamosins.

Segurament que sorprendrà als llegidors aquest inesperat resultat, car el «Strong», *amb ses propies forces*, no havia pogut guanyar mai al «Palamós», i si ara ho ha fet, en proves a la veritat direm: Que el «Strong» al camp de Girona, no estava pas representat per ses propies forces sinó completament reformat i reforçat per jugadors eminents de Barcelona, alguns d'ells jugadors professionals d'Espanya.

En una paraula: El «Palamós» era insuficient per a combatre amb aquell team contrari que es presentà al camp per a jugar un partit amistós. (?)

Encar que el «Palamós» hagi sofert aquesta distracció en sa carrera victoriosa, per això no es desanima pas; al contrari, pensa treballar de ferm per a deslliurar-se de l'ensopegada soferta al camp de Girona, el dia 5.

Nosaltres confiem que aixís serà; no obstant, els recomanem un poc més d'entrenament, car, sens dubte, haguessin sigut entrenats s'haurien defensat amb més ventatja.—C. Sènrah.

Publicacions rebudes

De *Lectura Popular*: «Poesies», d'en Josep Anselm Clave; «El liri de Vespella», d'en Joaquim Salaric; «Poesíes», d'en Francisco Casas i Amigó; «Fruita de Lleida», d'en Manuel Gaya.

De *Biblioteca Nova*: «Qui pagarà la guerra?»—«Lo que el rei pensa de la guerra»;

«Cartell del IV Concurs Nacional d'Historia de Catalunya.»

Moviment del port durant el mes de Septembre de 1915

ENTRADES		TONELATGE	SORTIDES		TONELATGE
Vapors	21	16.147	Vapors	21	16.147
Barcos de vela	15	759	Barcos de vela	13	699

Operacions de la Caixa d'Estalvis

Nombre d'imposicions	Quantitats imposades	Reintegres	Quantitats pagades	Llibretes noves
57	984	23	1.735'95	7

Estació pluviomètrica

Aigua recollida durant el mes de Septembre: 67'2 mm.

Registre civil

Mès de Septembre

Naixements : 1. Martí Llorens i Plaja. — 2. Africa Pons i Marín. — 3. Càndi Simón i Poch. — 4. Fancisco Espadalé i Casagràn. — 5. Mercè Mató i Garganta. — 6. Joaquim Adroher i Coris. — 7. Antonia Puntas i Franch. — *Innomenats* : 1. Güell i Forné. — 2. Ciutat i Gurí. — 3. Montferrer i Blanca. — 4. Ferrer i Torralba. — 5. Quintana i Saló. — 6. Mir i Corominola. — 7. Roure i Dalmau. — 8. Trijueque i Blanch. — 9. Vancells i Bona.

Defuncions : 1. Josep Llorens i Puigferràn, 30 anys.

Matrimonis : 1. Leopold Vilà i Buixaderas amb Victorina Jofre i Pallí